

Three *Moadim* or Four?

Rabbi Azarya Berzon

Co-Rosh Kollel, Yeshiva University Kollel Mitziyon Toronto Community Kollel

The fundamental mitzvah that is shared by the three *moadim* is the mitzvah of *simcha*. In contrast, the essential mitzvah of the three weeks and *Tisha Be'av* is mourning. We mourn the destruction of the *Beit HaMikdash* and grieve over the long and bitter *Galut*. These two mitzvot, *simcha* and *aveilut*, are two fundamentally adverse halachik fulfillments and are mutually exclusive. (See Moed Katan 14b).

While this distinction is clear in the halachik realm, it is far from clear in the experiential. Here we find a measure of overlap and the boundary between the two mitzvot becomes blurred. Granted, when the *Mikdash* stood, the festivals were days of pure joy. *Simcha* reached its apex on Yom Kippur, for example, when the Kohen Gadol completed his *Avoda* in the *Kodesh HaKodashim*, or on *Sukkot* at the time of the *Simchat Beit HaShoeiva*, or on all the *moadim* at the time of *aliya l'regel* and the bringing of the *korbanot*. In the post-churban age, the *tfilat Mussaf* serves as a substitute for *aliya l'regel* and the offering of the sacrifices. However, even a superficial study of the *Mussaf* service reveals that in the historical period following the destruction, the mitzvah of *simcha* becomes a complex matter. The joyous recitation of the *avodat hayom* in the *Mussaf* of Yom Kippur culminating with the *piyut* (in the Ashkenazic rite) כהן מראה כהן recited in ecstatic delight, is paradoxically followed by a long chain of heart wrenching *kinot* expressing the grief over the loss of the *avodah*. A similar phenomenon occurs on the *moadim* when the *Mussaf* opens with the jubilant declaration אתה, בחרתנו מכל העמים, but continues with the dismal proclamation:

We have been forced into exile and cannot fulfill the mitzvah of Aliya LaRegel to visit Your chosen House, the great Mikdash, due to the force of the enemies who have destroyed it.

נתרחקנו מעל אדמתנו. ואין אנו יכולים לעלות ולהראות ולהשתחות לפניך בבית בחירתך. בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. מפני היד שנשתלחה במקדשך.

It would seem that at a certain point in the *Mussaf* prayer, the reality of *churban* dawns upon us. The *Mikdash* is gone, and in its absence we are lacking the most essential component of the *moed*, namely the encounter with HaShem in His *Bayit*. As Rav Tzadok HaKohen Milublin points out, the very meaning of the word **moed** indicates the rendezvous between the people of Israel and the *Shechina* in the *Beit HaMikdash*:

The word moed derives from the verse "where I will meet you" referring to the Beit HaMikdash where the Shechina resides.

Pri Tzadik Bamidbar

והענין דמועד מלשון אשר אועד לכם שמה (שמות כט:מב), שבבית המקדש היתה השראת השכינה פרי צדיק במדבר לראש חודש מנחם אב

Acknowledgement of *galut* and *churban* generates the mitzvah of *teshuva*; hence, the short version of *viduy* recited in the *Mussaf* for all three *moadim*: מפני חטאינו גלינו מארצנו

The experience of *churban* and *aveilut* on the *moadim* is reflected in a somewhat unusual *minhag*:

I have heard about an Ashkenazic group in Yerushalayim

שמעתי מכת האשכנזים שבירושלים ת"ו שבג'

that visit the Kotel on the three Regalim and pray the Mussaf service reciting “we have been exiled due to our sins” and they wail and weep out of a sense of profound anxiety.

Beit Mordechai 1:28

רגלים הולכין לכותל המערבי להתפלל שם תפלת מוסף ומפני חטאינו וכו' ומרבים בבכיה ודאגה גדולה.

שו"ת בית מרדכי חלק א סימן כח

If the *moadim* include an expression of *aveilut*, what about the flip side? Is there any experience of *simcha* on Tisha Be'av? Our intuitive answer would be no. The *mitzvat hayom* is to reflect upon *galut* and *churban*, through the intellectual study and the emotional experience of our dismal distance from *Shechina*. *Simcha* is simply not appropriate.

Or is it?

There is a rare human quality that is depicted in the words of *Chazal* as one which requires gigantic heroism and was attained by but a few of our great sages throughout our history. I am referring to the ability to reveal the good inherent in the bad, to exhibit a lofty optimism in the face of tragedy and despair. This faculty plays a unique role in the context of *churban*. As the Midrash comments:

Why is it “the song of Asaf” and not “the lamentation of Asaf”? Because Hashem chose to let out his anger on wood and stones rather than upon the people of Israel. It is comparable to a King who constructed a majestic marriage hall in honor of the wedding of his son only to discover that his son went off the path following the ways of evil. Instead of discharging his anger directly on his son, he destroyed the marriage hall and his anger subsided.

Eicha Rabbah 4

לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאספ נהי לאספ קינה לאספ, ומה אומר מזמור לאספ, אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו וסיידה וכיידה וציירה ויצא בנו לתרבות רעה, מיד עלה המלך לחופה וקרע את הוילאות ושיבר את הקנים ונטל פדגוג שלו איבוב של קנים והיה מזמר, אמרו לו, המלך הפך חופתו של בנו ואת יושב ומזמר, אמר להם מזמר אני שהפך חופתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו, כך אמרו לאספ, הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר, אמר להם מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל.

איכה רבה פרשה ד³

Amongst *Chazal*, it is *Rebbi Akiva* who epitomizes optimism and solace in spite of tragedy and *churban*. With his unique insight he understands desolation as a forecast of rebuilding.

The sages were once walking on the *Har HaBayit* and they witnessed a fox running out of the *Kodesh HaKodashim*. They began to weep, exclaiming “this is the place concerning which the Torah warns ‘and the stranger that comes near shall be put to death’ and now we see foxes roaming there!” But *Rebbi Akiva* smiled and exclaimed “now that I see that the prophecy of *Uriah* regarding the *Churban* has come to pass, I am guaranteed that the prophecy of *Zecharya* regarding redemption

פעם אחת היו עולין לירושלים ... כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ור"ע מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו, מקום שכתוב בו: והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה? אמר להן: לכך אני מצחק, דכתיב: (ישעיהו ח') ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו, וכי מה ענין אוריה אצל זכריה? אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני! אלא, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב: (מיכה ג') לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו', בזכריה כתיב: (זכריה ח') עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה – הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של

³ It is for this reason that we find leniencies in the observance of *aveilut* in the afternoon of Tisha Be'av coinciding with the moment the enemy set torch to the *Mikdash*.

will come to pass!" The sages responded,
"Akiva you have consoled us."

Makkot 24b

אוריה – בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. בלשון הזה אמרו
לו: עקיבא, ניחמתנו! עקיבא, ניחמתנו.
מכות כד:

The *Shaloh HaKadosh* extends this concept even further:

The evil that befalls the Jewish people is an expression of the love of HaShem for His children. Even the destruction of the two Temples and the exile amongst the nations is for their own good. Their suffering serves to purify them and bring them to Tshuvah. Just as the light that pierces through the darkness is even more powerful than other lights, and just as blood becomes milk (Bechorot 6b), so too will the curse itself become a blessing, and the destruction itself become its reconstruction. The Churban of the Beit HaMikdash will cause the sins of Israel to be removed and will lead to the building of the third eternal Temple. The fast days that have been established to lament the destruction will become festive days to commemorate the joy of redemption. It is for this reason that the prophet calls the ninth of Av a Moed indicating that it will become a holiday. This is the reason that Tisha Be'Av always coincides with the first day of the festival of Pesach, the day on which the people of Israel were redeemed from Mitzrayim, a redemption which reflects the image of the ultimate redemption at the end of days. As the verse states "I will reveal my wonders to my people as I redeemed them from Egypt with great miracles (Micha 1:15).

Shaloh Balak Torah Ohr

דע, כי אין רע יורד מלמעלה לאומה ישראלית כי בנים הם לה', ואף שחרה אף ה' בהם בחורבנות המקדשות וחורבן ישראל וגליותם בין האומות, הכל הוא לטובתם, וכאשר ייסר איש את בנו ה' מייסרנו, והכל לטובתנו. להזדכך בכור האומות להתם חטאת ופשע, להיות זך בלי שמרים בלי סיג, רק אור בהיר לעתיד. כי היסורין ממרקין (ברכות ה א), וגם מביאין לידי תשובה, כמו שנפרש בפרשיות שהן 'בין המצרים' (פרשת דברים אות טז). ואז יקויים 'ארוממך ה' כי דליתני' (תהלים ל, ב), ולו שני פירושים, לשון דלות ולשון התרוממות, כי הדלות שהם הצרות הם סיבות התרוממות, וגורמות להיות יתרון אור ממה שהיה. ויתרון אור הזה יבא מהחשך, כי 'במחשכים הושיבני' (איכה ג, ו) כדי שיצא אור גדול מהחשך. וכמו דם המתהפך לחלב שהוא לבן (בכורות ו ב), כן 'ויהפך ה' [אלהיך לך] את הקללה לברכה' (דברים כג, ו), כי הקללה עצמה **נתהפך לברכה. וחורבן בית המקדש היא בניינו**, כי חורבן בית המקדש גורם להיותם 'תם עונך בת ציון' (איכה ד, כב), ואז יבנה בית המקדש הגדול שהוא בנין בית עולמים הנצחיים. על כן נוהגין כבוד בחורבנו כמו שהיו נוהגין בישובו, כי החורבן סיבת הישוב האמיתי, והוא על דרך דתנן (שבת לא ב) הסותר על מנת לבנות. ו'צום הרביעי וצום החמישי וגו' יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה' (זכריה ח, יט). ועל זה בא הרמז בתורה בדברי אהרן שאמר (שמות לב, ה) 'חג לה' מחר', ואמר זה על י"ז בתמוז, ויש מחר שהוא לאחר זמן, ורמז כי לעתיד יהיה צום רביעי לחג לששון ולשמחה. **ותשעה באב נקרא מועד, כמו שנאמר (איכה א, טו) 'קרא עלי מועד', על שם עתיד שיהיה חג.** על כן תשעה באב תמיד חל כמו שחל יום ראשון של פסח, שבו יצאו ישראל ממצרים שהוא מעין גאולה דלעתיד, כמו שנאמר (מיכה ז, טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים (כן) אראנו נפלאות'.

של"ה פרשת בלק תורה אור

The *Shaloh* discovers *bracha* inherent in *klala*, construction inherent in destruction.

If Tisha Be'av is dedicated to lament the tragedies that befell *Klal Yisrael*, to grasp the profound dimensions of *Churban*, and to recognize the dreadful distance between *Shechina* and *Klal Yisrael*, then our *aveilut* must begin with an awareness of what once was but is no longer. Only one who knows the value of an object can evaluate its loss. This necessitates a two-fold strategy: To appreciate the *Mikdash* in its majestic grandeur, and to perceive the closeness to *Shechina* that was the unique portion of *Klal Yisrael* in the past. In the context of this latter approach, the common denominator between the three Moadim and Tisha Be'av is the exultant declaration of our chosenness among the nations. Paradoxically

Tisha Be'av is the day on which we reflect upon the greatness of *Klal Yisrael*. This motif finds expression in the *kinot* of HaKalir for Tisha Be'av. We shall mention two *kinot* as examples:

Alas! How thou hast put thyself to pains, so that thy lambs be torn by the hands of the unclean.

איכה טרחת בטרחך לטרוף ביד טמאים טלאיך.⁴

In this line, the imagery of *Klal Yisrael* is that of a flock of lambs. Rav Soloveitchik z"l suggested that word טלאיך is chosen by the *paytan* to suggest the mitzvah of *Ma'aser Beheima*. Ten lambs are counted one-by-one, the first nine are יוצאים לחולין until the last is pronounced *Kodesh*: עשירי קודש. This mitzvah expresses the very essence of our people. Although the tenth is completely *Kodesh*, the other nine are not excluded from *Kedusha*. On the contrary, all ten are precious and make up the Chosen People. Whereas the tenth is totally sanctified and brought on the alter as a *korban*, each of the other nine is גורם את הקדושה; without each one there can be no קדושת מעשר. This symbolizes the essence of the Jewish nation. Each Jew contributes his particular dimension to the *Kedusha* that makes up the entity of *K'nesset Yisrael*. Without each individual member of the *Klal* the unique sanctity of our People cannot exist.

What has become of the utterance "כה" when Avraham drew Yitzchok near as a lamb for a burnt-offering, in order to do thy will and gratified thee when he declared "I and the lad will go yonder"?

אי כה גש כשה לעולה לרצותך, "נלכה עד כה" פתו בעדותיך

The Rav asked what does HaKalir mean to express by integrating "נלכה עד כה" into this *kinah*? The other quotes of the word כה from Tanach throughout this *kinah* express the special relationship He has with His People; *Shechina* reveals itself through the word כה and the *paytan* is asking where has the כה disappeared. The previous verse in this *kinah* opens with the כה of the *brit bein Habetarim* כה יהיה לנצה. But the כה of "נלכה עד כה" seems an insignificant detail in the story of the *Akeida*. Avraham tell his lads, Yishmael and Eliezer, to wait behind. Why does this כה play such an important role that it deserves being incorporated into this *kinah*?

And Avraham said to his young men stay here with the ass, and I and the lad will go yonder and prostrate ourselves and return to you.

ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם: בראשית כב:ה

When Avraham Avinu received the order to bring Yitzchok as a *Korban Olah*, in the depth of his soul he didn't fully believe that HaShem would let this happen. Surely HaShem would have mercy and come up with an alternative plan. At the last minute He would spare Yitzchok's life. At what instant did Avraham realize that this was it, that he would have to follow through with the *Akeida* and sacrifice Yitzchok? At what moment did Avraham's commitment to the *Akeida* become absolute, 100%? Is that moment noted in the Torah? Definitely! It is the moment that Avraham commanded Yishmael and Eliezer, to stay behind. Avraham understood that Jewish destiny is unique and cannot be comprehended by members of the other nations. "The two of you must remain behind, for if you go beyond this point and witness the *Akeida* you will surely consider me a lunatic. What is about to transpire is a private experience between myself and my son Yitzchok. Only members of the special covenant can possibly understand the

⁴ A similar use of the word טלאיך can be found in the *piyut* for *Rosh HaShana*: מלך אמיץ כה רב עלילה וכו' טלאיך תכתיר לנוסס (מהזור ויטרי סימן תנו מעריב לליל שני של ראש השנה) בעידי.

meaning of what was about to transpire, what appears to the spectator to be an irrational encounter between man and God.” With this declaration the Jewish nation was formed!

The motif of the above-mentioned verse in the *kinah* is very the theme of the following *Shachrit* prayer:

Look down from the Heavens and see how we are despised and humiliated by our enemies, how we suffer and die for the sake of Your Name, we have not forgotten You, please do not forget us.

הבט משמים וראה היינו לעג וקלס בגוים נחשבנו
כשה לטבח יובל להרוג לאבד למכה ולחרפה
ובכל זאת שמך הגדול לא שכחנו נא אל אל
תשכחינו.

Although the period of the three weeks culminating in Tisha Be'av marks a period of *Shechina*, nevertheless, and quite paradoxically, this interval of time lends itself to coming close to *Shechina*. Once again let us reflect upon the words of Rav Tzadok HaKohen Milublin (delivered on the occasion of Rosh Chodesh Av):

Her pursuers have all overtaken her in the midst of her distress (Eicha 1:3). The Rebby, Rav Ber interpreted the word "pursuers" in this verse (allegorically) as referring to those who seek out God. These are individuals who crave to know and recognize "He who declared and the world was created". During the period of bein HaMetzarim (the three weeks between 17 Tammuz and 9 Av) it is relatively easy to achieve this goal. This can be understood by way of an allegory. When the King is located in his palace he is hardly approachable. When he is on the road he is more easily accessible.

ועיקר מה שמצינו בראש חודש דאיברי מועד נלמד רק מחודש אב וכמו שאמרו (פסחים ע"ז א) דראש חודש איברי מועד כדאביי וכו' תמוז דהאי שתא מלויי מליוה דכתיב (איכה א', ט"ו) קרא עלי מועד וגו'. והוא דבחודש זה כתיב (הושע ב', י"ג) והשבתי כל משושה חגה חודשה ושבתה וכתיב (איכה ב', ו') שחת מועדו שכח ה' בציון מועד ושבת. ובחודש זה הרגישו חכמים דבראש חודש יש גם כן קדושה ואיברי מועד. על דרך מה שאומרים מהרבי ר' בער זצלה"ה על הפסוק (שם א', ג') כל רודפיה השיגוה בין המצרים היינו כל רודפי ה' שרודף אחר השגת ה' יתברך לדעת ולהכיר את מי שאמר והיה העולם בנקל להשיגו בימים אלו שנקראים בין המצרים ואמר משל על זה דכשהמלך בביתו קשה לבוא לחדרו אבל כשהוא בדרך נקל יותר לבוא אליו. ולכן רק בחודש זה הרגישו החכמים יותר קדושת החודש שהוא מצד ישראל דאיברי ראש חודש מועד וממנו למדו לכל ראש חודש פרי צדיק במדבר לראש חודש מנחם אב

Pri Tzadik Bamidbar

The difference between the three festive *Moadim* and the *Moed* of Tisha Be'av is one of direction. Whereas on a *Regel* we begin with *simcha* and end with *בכייה*, on the *Moed* of Tisha Be'av, we begin with sorrow which leads to joy. Inherent in the very act of mourning for the loss of the *Beit HaShem* is longing for the *Mikdash* and re-experiencing its Holiness which leads the mourner to a state of inner joy.

On this day of Tisha Be'av, we declare the greatness of *Knesset Yisrael* and the special eternal love of HaShem for His Nation. On this day which commemorates *שכינה* we make the following pronouncement: the situation of *Galut* is temporary. This is reflected in the *kina* פאר ציון צפירת פאר:

Nor was any bill of divorce ever delivered into your hand.

לא בא בידך שטר ספר טרודיך

Oh, *Tziyon*! No bill of divorce was ever delivered by HaShem into your hand. The people of Israel need not fear that the *galut* is a permanent break in the relationship between *Knesset Yisrael* and *HaKaB"hu*.

Though we have been sent into exile, contrary to the expressed opinion of our enemies and detractors, no *shtar gerushin* was ever written, and HaShem will surely redeem us and end the exile at the appointed time. Partners in marriage can have feuds from time to time, yet no bill of divorce is delivered.

On Tisha Be'av we reminisce and re-experience the intimate relationship between *Shechina* and *Knesset Yisrael*. Through the experience of mourning and remembering what was – by reliving dreams of the past – we encounter HaShem and feel close to Him. It is through the very act of mourning that we achieve a state of joy. This paradoxical concurrence of *aveilut* and *simcha* represents the very structure of the *mitzvat hayom*. Our experience on this day can be compared to that of a child who in his sleep dreams that his departed parent has come to visit him. The child senses the presence of his parent; it is a vivid encounter; parent and child talk, discuss, and laugh together. Abruptly the child is shaken and awakens from his dream only to return to the melancholic reality of the loss of his parent. But for those fleeting moments of rendezvous, the child experiences true joy and bliss.

This “taste” of *simcha* intrinsic to the Tisha Be'av experience resonates in Halacha:

We do not recite Tachnun or Slichot on Tisha Be'av because it is called a Moed, nor do we fall on our arms (nefilat apayim). For this reason we do not recite Tachnun on the mincha prior to Tisha Be'av. This is symbolic of our confidence that HaShem will convert Tisha Be'av into a holiday.
Aruch Hashulchan 552:14

אין אומרים תחנון ולא סליחות בט"ב משום דכתיב [איכה א, טו] קרא עלי מועד ואין נופלין על פניהם ... אין אומרים תחנון במנחה בערב ט"ב משום דאקרי מועד וכן אין אומרים צדקתך צדק במנחה שבת ערב ט"ב וגם בת"ב עצמו כן והעניין הוא לסימן כי אנו מובטחים בהשי"ת שעוד יתהפכו הימים האלה למועדים ושמחה וימים טובים.
ערוך השולחן שם סימן תקנב סעיף יד

The following statement in the *Gemorah* in *Ta'anit* takes on new meaning:

One who mourns the destruction of Yerushalayim properly will merit participating in its jubilation.
Taanit 30b

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה
תענית ל:

As we have indicated, the complete fulfillment of *aveilut* over the destruction of Yerushalayim entails the *simcha* of remembering the Yerushalayim of old. One who attains that bit of *simcha* within the bitterness will surely realize the complete *simcha* when the rebuilt Yerushalayim will be a reality.

This is true for the individual. As far as the *Klal* is concerned, we have an additional Divine promise:

“The fast of the fourth month and of the fifth and of the seventh and of the tenth will become times of joy and gladness, and cheerful feasts for the house of Yehuda; therefore love the truth and peace” (Zecharya 8:19). In the future HaShem will convert Tisha Be'av into a day of simcha.
Midrash Zuta Eicha 1

כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו (זכריה ח, יט). עתיד הקב"ה להפוך תשעה באב לשמחה
מדרש זוטא איכה, פרשה א